

EKOBLADET

EKOMUSEUM BERGSLAGEN

MÄNNISKA | MILJÖ | LANDSKAP

Guidebok...

För att orientera sig i tillvaron så behöver man en guidebok som vägledare. Det är ett ofrånkomligt behov. Och vi har ingen.

Många besökare frågar efter den vi hade en gång. Jag hittar i hyllorna flera olika exemplar som finns kvar och dem delar jag ut ibland. Bättre än ingenting tänker jag. Men bra är det inte. Nej, vi måste göra en ny version, en som vi ska kunna sälja så att vi går runt. Inte en som vi delar ut gratis, det finns inte pengar till det idag. Och vi kan trycka i korta upplagor, uppdatera och trycka nytt varje år, vartannat år. Det behöver inte bli så dyrt. Så är tanken.

En guidebok är efterlängtd. Den kan förklara varför Ekomuseum finns. Den kan berätta om landskapet, om vår nyorientering mot natur och miljö, om vår sociala historia, om den mångfald och den spänningsvidd som finns i vårt område och som är svårt att få grepp om för den tillfällige besökaren.

Och säkert kommer vi även på sikt att locka till oss större skaror av utländska besökare så vi måste tänka på fler språk än svenska. Den ska översättas förstås.

Ekomuseerna är en stark internationell rörelse så varför ska vi stå stilla i Sverige? Nej, vi behöver utveckla och bredda oss, tänka i vidare svängar och ta oss ut i den stora vida världen....

Christina Lindeqvist

Och glöm icke...

Ekomuseum Bergslagen & Järnriket presenterar:

www.jarnrutten.se
www.ironroute.se

Vår gemensamma järnrutt ska uppdateras inför sommaren och det sker efter påsk.

Britt-Marie Hägerman, projektanställd för nya guideboken, på Ekomuseums kansli.

Foto Christina Lindeqvist

Ett bestyr med alla objekt...

En ny och efterlängtd guidebok är på gång! Britt-Marie Hägerman, arkeolog från Smedjebacken, är i full färd med redigering och författande.

Den 1 juli ska guideboken vara tryckt och klar att säljas inom Ekomuseum.

När Ekomuseum kom igång som stiftelse 1990 så gavs guideboken "Järn bryter bygd" ut som beskrev Bergslagen och de stiftarkommuner med objekt som ingick i Ekomuseum då.

Guideboken såldes för 50 kr. Det var en välskriven bok, en användbar bok, ja - en handbok om ett område som var föga känt utanför "gränserna".

Denna bok kom sen att ersättas av nya guideskrifter av enklare snitt, som tack vare stora EU-bidrag kring 1995-

98 kunde tryckas upp i stora upplagor och delades ut gratis i Ekomuseum. De trycktes i flera upplagor och översattes även till engelska.

Nu arbetar Britt-Marie Hägerman på att färdigställa manus till den nya guideboken. De besöksmål som tillkom 2009 får nya och fylligare beskrivningar, de gamla texterna redigeras, uppdateras och förnyas. För detta arbete krävs en metodisk person med känsla för både språk och historia.

Semla slussar

- en bit av kanalen som hör till Fagersta

På vårkanten i april innan grönskan kommer bör Semla besökas.

Sikten är fri. Kanalområdet inbjuder till en långpromenad med intressanta spår från Selma bruk.

Semla är det översta slussområdet av den 100 km långa Strömsholms kanal från 1795. Här låg Semla bruk omnämnt redan 1580 - på Gustav Vasas tid.

Kanalen går parallellt med forsen och fina stigar löper längs med landryggen däremellan. Här hittar man också den gamla ruinen från hammarsmedjan, som byggdes 1601 och var i drift fram till 1861, dvs i 260 år.

Antalet hammarsmedjor ökade kraftigt under denna tid. Det var lönsammare för svensk ekonomi att förädla järnet. Det skedde här med s k tysksmide. Ett smidbart stångjärn av hög kvalitet framställdes för export. Det var bättre än att bara skicka iväg det råa tackjärnet direkt från masugnen.

Järnet fördes med pråmar på kanalen ner till Borgåsund vid Mälaren, lastades om och fördes därifrån till Järnvågen vid Stockholms sluss och vidare till sjöss ut i stora världen.

Bilden här till höger visar vattendelaren och början på kanalsystemet.

Gammal slussvaktstuga

Gammal hammarsmedja från 1600-talet

Foto Christina Lindeqvist

Västanfors

- en bit av Fagersta

Västanfors Hembygdsgård i Fagersta har en gedigen programverksamhet. Man satsar på aktiviteter året runt.

Och en kopp kaffe med hembakat går att få varje dag – snudd på.

I Magasinet finns en välfylld handelsbod med utställningar på de övre våningsplanen, öppet varje dag kl 11-18. Från 5 mars är handelsboden fylld med påskpynt, dukade påskbord och till och med nykläckta kycklingar!

På skärtorsdagen den 1 april är det "Äggetning" på hembygdsgården. Det börjar kl 14 och sen kan du måla dina ägg nere i Hamnboden. En föransmälan görs till tfn 0223-120 34 eller 175 78. Norrby teater är medarrangör.

På Magasinet's andra våningsplan visas gamla pjäxor och skridskor. När var det här modet populärt är frågan? Har deltar man i en tävling och gissar årtionde. Fina vinster väntas!

Knypelträffar har man som regel en lördag per månad, öppna för allmänheten. I mars träffas man i Hamnboden lördagen den 13 mars kl 11-15.

Och i Hamnboden är det konstutställning 2-11 april, påskdagarna plus helgen efter. Öppet mellan 12-16. Det är Katarina Olkkola som ställer ut målningar om "Ålskade katter".

En tämligen ny bagarstuga har tillförts hembygdsgården och där bakas det då och då bröd ex tunnbröd i en fint murad bakugn.

Den hemtrevliga och populära Kaffe-stugan med sina smörgåsar och bakverk håller öppet varje dag kl 10-18.

Hembygdsgården har med sina kreativa satsningar utvecklats till en populär mötesplats under de senaste 25 åren och blivit en plats att visa upp.

Foto Christina Lindeqvist

Ryssvägen - byggd av lägerfångar

Krampen

- mer än en skogsväg
nära Skinnskatteberg

Långa raka skogsvägar, ja! Men också ett stationshus och baracker för ryska soldatflyktingar. Här fanns ett ryssläger. Idag finns bara spår kvar.

Sovjetrysk soldatflykting

Rysstenen - ett minne av lägerfångarna

Krampen tillkom som besöksmål i Ekomuseum år 2009 efter att ha uppmärksammats av Västmanlands läns museum med en bok skriven av journalisten Hans Lundgren "Krampen - Ryssläger i Sverige under andra världskriget". Då gjordes även en fin uppskyltning av området med bilder och texter.

Krampen ligger mellan Riddarhyttan och Uttersberg. Ryssvägen med sin Ryssten en halvmil därifrån leder så småningom ner till Karmansbo.

Vid Krampens station fanns ett stort barackläger för sovjetryska soldatflyktingar för 60-65 år sen. De utlämnades till Sovjet under hösten 1944. Stalin välkomnade dem inte, de gick ett värre öde till mötes: arbetsläger och död.

Spår av flyktinglägret finns längs vägen runt stationsområdet och det enda huset som står kvar nästan övervuxet av ett buskage är en tegelbyggnad, som användes som tvättstuga.

Vid Rysstenen pågår aktiviteter. Där tänds ljus, där planteras violer – det har blivit en naturlig plats för minnen.

Den fd tvättstugan med buskage

Foto Christina Lindeqvist

Galleri Astley

- i Uttersberg

Den gamla stationen blev galleri 1977. Ett magasin blev museum. Ett förråd blev grafikverkstad. En skulpturpark binder samman allt.

Galleri Astley är värt flera resor.

Uttersbergs bruksmiljö blev ett nytt besöksmål 2009 i Ekomuseum och mycket beroende på Galleri Astleys existens.

Astley Nyhlén flyttade till Uttersberg från Köping av en tillfällighet. Han upptäckte den vackra övergivna stationsbyggnaden från 1897 och såg möjligheter. Han flyttade in med hustru och barn, bodde i övervåningen och renoverade de gamla väntsalarna. Det blev sex rum och 140 kvm utställningsyta. Galleriverksamheten hade han med sig

från Köping. I maj 1977 invigdes det nya galleriet med en utställning av den ryske skulptören Ernst Neizvestny som året innan hade fått lämna Sovjetunionen och som idag bor i New York. Galleriet har 10-12 utställningar per år.

I parken finns stora vackra skulpturer av betydande konstnärer. I Magasinet finns ett konstmuseum med grafik och målningar. Här finns även trivsamma Café Guldmisteln och en fin museishop där man kan köpa grafiska blad av hög kvalitet och bra konstnärer.

Ganska ny är Grafikverkstan i trälängan intill. Två grafiker har flyttat till Uttersberg och kompletterar Galleriets verksamhet med kurser och grafiska aktiviteter.

Varje sommar ges det konserter som ex "Jazz på perrongen" då 100-tals människor besöker parken.

Astley Nyhlén dog 2008. Hans barn driver verksamheten vidare. Galleriet med museum och café är öppet alla vardagar kl 10-18, helger kl 11-17.

www.galleriastley.com

Galleri Astley, museet med café

Grafikverkstan

Foto Christina Lindeqvist

Om landskapet

Det sista föredraget av fyra om
"Naturen och dess resurser"

med naturgeografen

Karl-Erik Perhans

Tisdag den 9 mars kl 19-21
på Hallstahammars bibliotek

Det svenska natur- landskapet

Karl-Erik Perhans visar diabilder och berättar om hur vi kan se och förstå det naturlandskap som vi lever i. Han visar även geologiskt material som en illustration till föredraget.

Det blir försäljning av fossil, kristaller, smycken, stensamlingar för privat bruk samt litteratur i ämnet

Bertil & Bertil

Bertil Olsson & Bertil Danielsson framträder med ett trivsamt vårprogram i ord och ton som de kallar för:

Bergslagsblandning - grovt och grant

- Söndag 11 april kl 18.00
på Stora Herrgården i Stjärnsund
- Lördag 17 april kl 14.00
på Dalarnas museum i Falun
- Söndag 18 april kl 14.00
i Hamnboden på Västanfors
hembygdsgrd i Fagersta
- Onsdag 16 juni kl 19.00
i "Ladan" på Skantzenområdet
i Hallstahammar

Ett geocentrum

Ett geocentrum är något att önska sig i ett berömt mineralrikt område som Riddarhyttan!

Nu har Gustaf Wennerberg gjort sitt x-jobb i arkitektur på Lunds Tekniska Högskola. Det handlar om ett geocentrum med tänkt placering nära Lienshytte masugn. Gustaf Wennerberg kommer till Riddarhyttan och presenterar sitt x-jobb:

- Torsdag 11 mars kl 14.00
i Allaktivitetshuset, fd Församlings-
hemmet, Norra Parkvägen 2

En diskussion bör följa om hur vi kan förverkliga ett centrum för geologi och geoturism i Riddarhyttan och koppla samman Röda Jorden med Lienshyttan, Bastnäsfältet och naturreservatet Malingsbo -Kloten, som är ett praktexempel på ett istida landskap.

Ekomuseum Bergslagen bjuder på kaffe och smörgås från Lokstallet.
Info och anmälan: 0240-66 30 82.

"Fånga platsen" - entreprenörerna som byggde Bergslagen

Anders Johnson, journalist, författare till boken "Fånga platsen - en guide till Sveriges företagsamma historia" besöker Ludvika och berättar om platser och händelser i Bergslagen.

- Onsdag 24 mars kl 18.00
ABB:s Informationscenter, Ludvika.

Inträde 60 kr: för medlemmar i Västerbergsslagens Humanistiska förening.
Inträde 80 kr: för övriga.

Nils Nils gata 7, 771 53 Ludvika
Tfn 0240-66 30 82, Fax 0240-748 60
info@ekomuseum.se

www.ekomuseum.se

Ansvarig utgivare & redaktör:
Christina Lindeqvist